

El 25 de maig, per la UE i per Catalunya

En termes europeus, els primers anys d'aquest segle seran recordats com els de l'intent fallit del Tractat Constitucional (2004-2005) i els de l'orientació alemanya de les polítiques econòmiques en un context de crisi (des del 2008). El relat dominant, es dirà, partia de la falsa premissa que només hi havia una política econòmica possible: la reducció del deute i del dèficit a partir de la disminució de despesa en els serveis públics als ciutadans. El centredreta dominava a Europa, malgrat la seva deficient gestió de la crisi. La socialdemocràcia seguia desconcertada i en retirada, mentre els sectors financers seguien acumulant beneficis.

També es podrà dir que en aquest context gens ideal, la Unió Europea (UE) seguia sense superar l'estadi d'organització política adolescent. Una organització que no sembla saber ni què vol ser, ni on vol anar. Una organització insegura, d'estil retòric i a la pràctica dirigida des de lògiques i lideratges situats més enllà de les seves institucions. Fa molt temps, des de l'època Jacques Delors, que la UE està òrfena de lideratge. El dèficit de líders europeistes sembla crònic. Els veritables dirigents d'Europa no són els dirigents de la UE. Ho són els dirigents d'alguns estats europeus, bàsicament Alemanya. I no són líders europeistes. La UE també està òrfena de projecte polític. A més, els elements de l'imaginari col·lectiu percebuts pels ciutadans segueixen sent estatals o regionals. La lògica europea no predomina en els partits, sindicats, organitzacions empresarials, fiscalitat o en els símbols polítics. Tampoc en els pressupostos. I mentre això sigui així, la UE no serà mai viscuda pel ciutadà mitjà com una realitat central de la seva vida política.

Els mercats s'han globalitzat; la política europea no ho ha fet. La UE no té resposta a les preguntes sobre com pensa fomentar el creixement, garantir el benestar, combatre l'atur, disminuir les desigualtats o convertir-se en un actor polític global decisiu. Les pràctiques intergovernamentals segueixen predominant sobre les d'integració. El risc és que, en darrer terme, la UE estigui significativament un fracàs de la Política en majúscules.

El risc és que, en darrer terme, la Unió Europea estigui significativament un fracàs de la Política en majúscules

Idealment, en les eleccions europees, el més adequat hauria estat una llista conjunta de tots els partits que volen la consulta

FERRAN REQUEJO

CATEDRÀTIC DE CIÈNCIA POLÍTICA, UPF

Tanmateix, Europa és el marc polític de futur (també per a Catalunya). Les properes eleccions al Parlament Europeu (PE) del 25 de maig faran augmentar la retòrica europeista dels partits que es presenten en els 28 estats membres. Res augura, però, que, malgrat els canvis institucionals introduïts al Tractat de Lisboa (2007) –el president de la Comissió s'ha de correspondre amb els resultats electorals–, la participació electoral hagi de ser significativament més alta que en eleccions anteriors. De fet, la participació ha anat disminuint des que es va introduir el sufragi directe per escollir els membres del PE (1979). I és probable que molts ciutadans percebin les institucions europees com a responsables parcials d'haver fet pagar la crisi a les classes mitjanes i populars. Els sondejos vaticinen una fragmentació política –amb menys pes conjunt dels dos grups dominants (popular i socialista), que sembla que tendeixen a equilibrar-se–, un ascens de forces euroescèptiques, inclosos els populismes d'extrema dreta, i un descens de l'ecologisme i dels liberals. Tanmateix, no sembla que, en termes generals, les coses hagin de canviar gaire en el funcionament del PE.

Des de la perspectiva del procés polític de Catalunya, idealment, en les eleccions europees, el més adequat hauria estat establir una llista conjunta de tots els partits que

donen suport a la consulta, oberta a independents i candidats crítics del PSC. La defensa d'una inequívoca aposta per una veritable integració europea i per la defensa del procés democràtic de Catalunya hauria fet arribar un senyal clar d'europeisme i transversalitat als actors europeus (tot i que el nombre de diputats previsiblement no hauria estat gaire diferent que si els partits es presenten per separat). Tanmateix, també resulten comprensibles les reticències d'alguns partits a una llista conjunta, ja que difereixen en algunes qüestions clau, encara que més de política socioeconòmica que europea. La segona millor opció és la inclusió en els respectius programes electorals d'uns punts comuns en favor de la consulta i de la intervenció mediatra de les institucions europees en un procés estrictament democràtic que està bloquejat.

A Catalunya, europeisme i catalanisme sempre han anat junts. Són dos vectors que previsiblement es trobaran d'aquí poc temps. S'entenen les presses que hi ha en alguns sectors favorables al procés, però el més important és avançar d'una manera sòlida, sense cometre cap gran error, amb un lideratge clar, amb unitat dels partits i organitzacions civils, i incidint en el caràcter democràtic del procés i en la seva internacionalització. L'estat espanyol esgrimeix un argumentari molt pobre, pràcticament reduït a la constitucionalitat i a un discurs de la por que resulta simplement ridícul. Catalunya mai havia avançat cap a la seva emancipació col·lectiva com ha fet en els darrers anys. La prioritat bàsica és assolir l'objectiu; els ritmes i la via han de ser instrument de l'objectiu, no al revés. Crec que les coses s'estan fent raonablement bé. Aquestes eleccions europees no seran decisives, però resulten una oportunitat per reforçar el país i fer un pas més cap a la seva llibertat col·lectiva.

GETTY IMAGES

